

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.7.2009
KOM(2009) 324 endelig

HVIDBOG

om modernisering af ikt-standardiseringen i EU - vejen frem

DA

DA

HVIDBOG

om modernisering af ikt-standardiseringen i EU - vejen frem

1. UDVIKLING AF EN MODERNE IKT-STANDARDISERINGSPOLITIK

Informations- og kommunikationsteknologi (ikt) er en vigtig faktor for konkurrenceevnen og en af de vigtigste erhvervssektorer i det 21. århundrede. I 2007 havde den europæiske ikt-sektor en omsætning på 670 mia. EUR og tegnede sig for over 5 % af den samlede beskæftigelse i EU. Den europæiske ikt-sektor har brug for gode rammebetingelser for at yde sit fulde bidrag til dagsordenen for vækst og beskæftigelse, og i den forbindelse spiller standardisering en vigtig rolle. Eftersom der bruges ikt-redskaber i alle erhvervssektorer, kan en effektiv ikt-standardiseringspolitik på EU-plan fremme en hurtigere anvendelse af nye teknologier og applikationer og således bidrage til en generel forbedring af den europæiske økonomis konkurrenceevne.

Standardisering er et frivilligt samarbejde mellem erhvervslivet, forbrugerne, de offentlige myndigheder og andre berørte parter med henblik på at udarbejde tekniske specifikationer. Erhvervslivet benytter standarder for at opfylde behovene på markedet, forbedre sin konkurrenceevne, sikre godkendelse af innovative løsninger eller skabe øget interoperabilitet. De offentlige myndigheder henviser til standarder i lovgivning og politikker og i forbindelse med indkøb for at sikre en række samfundsmæssige mål for sikkerhed, interoperabilitet, tilgængelighed, miljøresultater osv. Mens erhvervslivet kan anvende alle former for standarder, foretrækker de offentlige myndigheder klart - eller er endog forpligtet til at anvende - standarder, der er baseret på åbne, gennemsigtige og inddragende processer. Imidlertid kan de offentlige myndigheder ved at henvise til og benytte standarder bidrage til at fremme erhvervslivets konkurrenceevne og fremme konkurrencen til forbrugernes fordel.

Gennemførelsen af den nuværende EU-standardiseringspolitik¹ er baseret på de europæiske standardiseringsorganers (ESO) arbejde og deres samarbejde med de internationale standardiseringsorganisationer. Politikken gør det muligt for Kommissionen at opfordre de europæiske standardiseringsorganer til at iværksætte særlige standardiseringsinitiativer og giver EU og medlemsstaterne mulighed for i forbindelse med lovgivning og politikker at henvise til europæiske standarder, der er fastsat af disse organer. I det nuværende retsgrundlag for ikt-standardisering anerkendes visse særlige ikt-elementer som f.eks. behovet for interoperabilitet, og der er sikret en vis fleksibilitet i forbindelse med henvisninger til ikt-standarder i offentlige indkøbsaftaler².

I løbet af de sidste ti år er der sket omfattende ændringer på ikt-standardiseringsområdet. Foruden de traditionelle standardiseringsorganisationer er specialiserede og oftest globale fora og konsortier blevet mere aktive, og flere af disse har udviklet sig til verdens førende organer for udvikling af ikt-standarder, f.eks. med ansvar for standarder, der omfatter internettet og world wide web. Denne udvikling afspejles ikke i EU's standardiseringspolitik. På nuværende

¹ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Gennem direktiv 98/34/EF konsolideredes ændringerne af Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 og direktiv 98/34/EF blev yderligere ændret ved direktiv 98/48/EF med henblik på at omfatte informationssamfundets tjenester.

² Rådets beslutning 87/95/EF (EFT L 36 af 7.2.1987, s. 31).

tidspunkt er det ikke muligt at henvise til standarder fra sådanne fora eller konsortier, heller ikke selv om det vil kunne bidrage til at nå mål af almen politisk interesse. Hvis der ikke gøres en proaktiv indsats, risikerer EU at stå uden indflydelse på fastsættelsen af ikt-standarder, som næsten udelukkende vil foregå uden for Europa og uden hensyntagen til europæiske behov.

Medlemsstaterne er i store træk enige i denne analyse, og Rådet har understreget behovet for yderligere fremskridt for standardiseringsanvendelsen til også at omfatte områder som ikt og har indskærpet, at det nuværende europæiske standardiseringssystem skal tilpasses til behovet på de hurtigtudviklende markeder for især tjenesteydelser og højteknologiske produkter³.

Det er særdeles vigtigt, at EU's ikt-standardiseringspolitik moderniseres, og at standardiseringspotentialet udnyttes fuldt ud. Ellers vil EU ikke kunne være på forkant med informationssamfundet, vil ikke kunne realisere en række vigtige europæiske politiske mål, som kræver interoperabilitet, herunder e-sundhed, tilgængelighed, sikkerhed, e-handel, e-forvaltning, transport osv., og vil få vanskeligere ved at sikre udviklingen og udbredelsen af internationale standarder for beskyttelse af personoplysninger som fastsat i meddelelsen om Stockholmprogrammet⁴.

Overordnet skal der gøres en indsats i forbindelse med følgende politiske mål:

- fremme innovation og konkurrenceevne ved at tilpasse ikt-standardiseringspolitikken til markeds- og politikudviklingen
- sikre, at erhvervslivet, herunder de små og mellemstore virksomheder, har adgang til tidssvarende ikt-standarder af høj kvalitet, således at konkurrenceevnen på det globale marked sikres, samtidig med at de samfundsmæssige forventninger opfyldes
- forbedre den europæiske ikt-standardiserings stilling på globalt plan
- skabe fordele for forbrugerne ved at fremme konkurrencen på de europæiske og internationale ikt-markeder
- styrke det indre marked ved at opstille fælles kriterier og processer for henvisning til ikt-standarder i europæisk lovgivning, politikker og offentlige indkøb
- øge ikt-standardernes kvalitet og sammenhæng
- yde aktiv støtte til gennemførelsen af ikt-standarder.

For at forny den europæiske ikt-standardiseringspolitik lancerede Kommissionen en gennemgang og en undersøgelse for at analysere EU's nuværende ikt-standardiseringspolitik og fremlægge anbefalinger for den fremtidige udvikling heraf. Undersøgelserapporten blev offentliggjort i juli 2007⁵ og fulgt op af en høring på internettet. De kommentarer, der blev modtaget, blev offentliggjort på Europa-webstedet⁶, og der blev afholdt en åben konference i februar 2008⁷ for at gennemgå anbefalingerne i undersøgelsen samt kommentarerne.

³ http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1165932111543/_files/76410530393686600/default/92107.pdf

⁴ Meddelelse: Et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i borgernes tjeneste (KOM(2009) 262).

⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/piper/full_report.pdf

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/piper_en.htm

⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/cf2008_en.htm

I den forbindelse blev det besluttet at fremlægge en hvidbog for at afdække, hvorvidt der er konsensus om de politiske valgmuligheder og særlige foranstaltninger, som vil kunne hjælpe den europæiske ikt-standardiseringspolitik med bedre at opfylde erhvervslivets og de samfundsmæssige behov.

Mens den europæiske ikt-standardiseringspolitik fortsat skal være baseret på principperne om frivillig og markedsbaseret standardisering, teknologineutralitet og interesseafvejning, er det vigtigste for en forbedring af det nuværende system, at:

- der etableres en politik for ikt-standarder, som imødekommer ikt-sektorens generelle dynamik og krav og afspejler infrastrukturernes og anvendelsesområdernes varierende behov
- der sikres en mere integreret tilgang til ikt-standardisering og anvendelse af ikt-standarder og -specifikationer
- erhvervslivets konkurrenceevne og loyale konkurrence styrkes ved at fremme gennemførelsen af standarder og specifikationer
- samarbejdet i forbindelse med udviklingen af ikt-standarder både i Europa og på globalt plan styrkes.

2. VIGTIGE ASPEKTER I FORBINDELSE MED MODERNISERINGEN AF IKT-STANDARDISERINGEN I EU

2.1 Egenskaber i ikt-standarder, der vedrører EU-lovgivning og -politikker

For at lette anvendelsen af de bedste tilgængelige standarder til underbyggelse af europæisk lovgivning og europæiske politikker er det nødvendigt at fastsætte krav i form af en liste over egenskaber, som sådanne standarder og den dermed forbundne standardiseringsproces skal have. En sådan egenskabsliste skal sikre, at de almene politiske mål og samfundsmæssige behov opfyldes. Det kan dog være nødvendigt med yderligere præcisering i egenskabslisten, især for så vidt angår intellektuel ejendomsrettighedspolitik, for at omfatte nye tilgange til udvikling af software som f.eks. open source-modellen.

Det foreslås, at de kriterier, som WTO har udviklet for internationale standardiseringsorganisationer, danner grundlag for egenskabslisten. Den nære forbindelse mellem WTO-kriterierne og de egenskaber, der understøtter den europæiske ikt-standardiseringspolitik, vil støtte den frie handel med overensstemmende produkter, tjenesteydelser og applikationer, og lignende kriterier bør anvendes af vores handelspartnere i deres tilgang til standardisering.

Det foreslås, at følgende egenskaber, som allerede opfyldes af de europæiske standardiseringsorganer samt nogle fora og konsortier, altid bør sikres i forbindelse med standardiseringsprocessen:

- 1) Åbenhed: Udviklingsprocessen bag standardiseringen foregår inden for rammerne af en ikke-kommerciel organisation på grundlag af åbne beslutningsprocedurer, som er tilgængelige for alle berørte parter. Den åbne standardiseringsproces varetages af de relevante grupper af berørte parter og afspejler brugernes krav.

- 2) Konsensus: Standardiseringsprocessen er baseret på samarbejde og konsensus. Processen favoriserer ikke nogen bestemt interessepart.
- 3) Balance: De berørte parter skal på alle trin i udviklingen og beslutningsprocessen have mulighed for at følge standardiseringsprocessen. For at opnå balance tilstræbes det, at alle grupper af berørte parter deltager.
- 4) Gennemsigtighed: Standardiseringsprocessen er tilgængelig for alle de berørte parter, og alle oplysninger vedrørende tekniske drøftelser og beslutninger arkiveres og identificeres. Oplysninger om (nye) standardiseringsaktiviteter meddeles bredt gennem passende og tilgængelige kanaler. Kommentarer fra berørte parter skal tages i betragtning og besvares.

Desuden bør følgende egenskaber afspejles i selve standarderne:

- 1) Vedligeholdelse: Der skal garanteres løbende støtte til og vedligeholdelse af de offentliggjorte standarder gennem en længere periode, herunder hurtige tilpasninger til ny udvikling, som har vist sig at være nødvendige, effektive og interoperable.
- 2) Disponibilitet: Standarderne stilles offentligt til rådighed med henblik på gennemførelse og anvendelse på rimelige vilkår (f.eks. mod et rimeligt gebyr eller gratis).
- 3) Intellektuelle ejendomsrettigheder: Intellektuelle ejendomsrettigheder, som er nødvendige for gennemførelse af standarderne, gives i licens til ansøgere på baggrund af rimelige vilkår, som ikke medfører forskelsbehandling ((F)RAND)⁸, som afhængigt af indehaveren af ejendomsrettigheden omfatter adgang til den nødvendige intellektuelle ejendom uden kompensation.
- 4) Relevans: Standarden er effektiv og relevant. Standarder skal opfylde markedets behovene og de lovgivningsmæssige krav, især når disse krav udtrykkes i standardiseringsmandater.
- 5) Neutralitet og stabilitet: Standarderne bør så vidt muligt være resultatorienterede frem for at være baseret på konstruktionsmæssige eller beskrivende egenskaber. Standarderne bør ikke medføre forvridning på (det globale) marked(et) og bør fortsat sikre et grundlag, hvorpå brugerne kan udvikle deres konkurrenceevne og innovation. Desuden bør standarderne baseres på avancerede videnskabelige og teknologiske udviklinger, hvilket også vil forbedre deres stabilitet.
- 6) Kvalitet: Kvaliteten og detaljeringsgraden er tilstrækkelig til at sikre, at der kan udvikles flere konkurrerende anvendelser af interoperable produkter og tjenesteydelser. Standardiserede grænseflader må ikke skjules eller kontrolleres af andre end standardiseringsorganisationerne.

⁸ Princippet bag FRAND (fair reasonable and non-discriminatory) er, at alle parter aftaler at give licens til den intellektuelle ejendomsrettighed, som indgår i de respektive standarder, på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår til alle, som ønsker at implementere standarden. Den egentlig licensaftale indgås mellem ejendomsrettighedens respektive indehaver og dem, som ønsker at implementere standarden.

- a) **Kommissionen foreslår**, at disse egenskaber integreres i den fremtidige ikt-standardiseringspolitik.

2.2 Anvendelse af ikt-standarder i offentlige indkøb

Henvisninger til standarder i forbindelse med offentlige indkøb kan være et vigtigt middel til at fremme innovation, samtidig med at de offentlige myndigheder får det nødvendige redskab til at varetage deres opgaver især på lead markets⁹ som f.eks. e-sundhed.

Offentlige indkøb skal være i overensstemmelse med direktiv 2004/18/EF¹⁰, som skelner mellem formelle standarder og andre tekniske specifikationer, for hvilke der skal forelægges en beskrivelse af funktionelle krav. For at give tilbudsgivere mulighed for at tilbyde forskellige tekniske løsninger foreskriver direktivet desuden anvendelse af teknologineutrale specifikationer. Når offentlige myndigheder henviser til tekniske standarder i de tekniske specifikationer, bør de også præcisere, hvorvidt tilbudsgiverne har mulighed for at godtgøre, at deres tilbud opfylder specifikationerne, også selv om det ikke er i overensstemmelse med den angivne tekniske standard.

Når der skal indkøbes ikt-tjenesteydelser og -produkter, kan andre krav imidlertid være vigtigere. De offentlige myndigheder skal kunne definere deres ikt-strategier og -strukturer, herunder interoperabilitet mellem organisationer, og vil indkøbe ikt-systemer/ikt-tjenesteydelser og ikt-produkter eller komponenter heraf, som opfylder deres krav.

I Rådets beslutning 87/95/EF, som fastlægger den nuværende EU-standardiseringspolitik på ikt-området, anerkendes ikt-områdets særegenhed, og der gives vejledning om offentlige indkøb af ikt-systemer. Desuden understreges vigtigheden af interoperabilitet, og der opfordres til at henvise til funktionsstandarder for at nå dette mål. Beslutningen indeholder også en bestemmelse om i begrundede tilfælde at fravige denne regel. Rådets beslutning 87/95/EF er imidlertid utidssvarende, fordi den fokuserer på produkter og ikke på begreberne tjenesteydelse og applikationer, som anvendes i dag. Derfor er det nødvendigt at ajourføre Rådets beslutning 87/95/EF, således at de offentlige myndigheder får adgang til standarder og specifikationer, som er i overensstemmelse med tidens behov med hensyn til offentlige indkøb af ikt-tjenesteydelser og applikationer.

Standarder og specifikationer for grænsefladen mellem organisationer, ikt-systemer og tjenesteydelser vil først og fremmest skulle opfylde de offentlige myndigheders specifikke erhvervsmæssige behov og således bane vej for implementering af deres ikt-strategier og -strukturer. Sådanne grænseflader bør så vidt muligt og med tanke på, at fleksibilitet er nødvendigt for at opfylde behovene, defineres ved hjælp af teknologihenvisninger, dvs. produkt- og sælgerneutrale standarder eller specifikationer, som kan implementeres af forskellige leverandører. Dette sikrer effektiv konkurrence mellem tilbudsgiverne og således lavere priser og gør det mere sandsynligt, at de pågældende ikt-systemer vil være interoperable med de eksisterende og fremtidige systemer, der anvendes af offentlige myndigheder eller af private personer og virksomheder.

⁹ "Et lead market-initiativ til fordel for Europa" (KOM(2007) 860).

¹⁰ EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114.

- b) **Kommissionen foreslår**, at bestemmelserne om offentlige indkøb i Rådets beslutning 87/95/EF ajourføres, således at offentlige myndigheder lettere kan erhverve ikt-tjenesteydelser, -applikationer og -produkter, som opfylder deres særlige krav, herunder især et tilstrækkeligt niveau af interoperabilitet.
- c) **Kommissionen foreslår** en tydeliggørelse af, at implementeringen af standardiserede grænseflader, når disse er defineret inden for rammerne af ikt-strategier, -strukturer og -interoperabilitet, kan gøres til et krav i offentlige indkøbsprocedurer, forudsat at principperne om åbenhed, rimelighed, objektivitet og ikke-diskrimination og direktiverne om offentlige indkøb anvendes.

2.3 Fremme af synergierne mellem ikt-forskning, innovation og standardisering

Mange ikt-projekter og F&U-projekter udmunder i særdeles relevante forskningsresultater. De bliver imidlertid ikke i tilstrækkelig grad omsat til konkrete applikationer, som kan markedsføres på et senere tidspunkt. Standarder er en vigtig metode til at fremme omsættelsen af forskningsresultater til praktiske applikationer.

Det har vist sig, at initiativer med henblik på forbedring af forbindelsen mellem ikt-standardisering og ikt-forskning og -udvikling er mest effektive, når de udføres i forskningens planlægningsfase frem for i det pågældende projekts gennemførelsesfase. Derfor er det nødvendigt at fokusere på standardisering tidligt i forskningsfasen, ligesom standardiseringsaspektet bør integreres i de europæiske teknologiplatformes strategiske forskningsdagsordener.

- d) **Kommissionen foreslår**, at de berørte parter inden for standardisering og forskning, herunder navnlig de europæiske teknologiplatforme, høres regelmæssigt for at sikre, at relevante europæiske forskningsinitiativer bidrager så effektivt som muligt til ikt-standardiseringsaktiviteterne.
- e) **Kommissionen foreslår**, at standardiseringsorganerne i nødvendigt omfang tilpasser deres procedurer for at sikre, at bidrag fra forskningsorganisationer, -konsortier og -projekter fremmer en rettidig udarbejdelse af ikt-standarder.
- f) **Kommissionen foreslår**, at medlemsstaterne overvejer en lignende tilgang til eventuelle F&U-initiativer om ikt på nationalt plan.

2.4 Intellektuelle ejendomsrettigheder og ikt-standarder

I en verden med flere og flere indbyrdes forbundne systemer har ikt-interoperabilitet og især software-interoperabilitet fået afgørende betydning. Derfor er intellektuelle ejendomsrettigheder vigtige i forbindelse med standardisering, idet ejendomsrettigheder til de teknologiske løsninger, som skal sikre interoperabilitet, skal overholdes¹¹.

Generelt giver den europæiske standardiseringspolitik mulighed for at inkorporere proprietære teknologier, der er beskyttet af intellektuelle ejendomsrettigheder, i standarder. I henhold til EU's konkurrenceregler må fastsættelsen af standarder ikke medføre en begrænsning af

¹¹ Jf. meddelelsen om privat ejendomsret, KOM(2008) 465 af 16. juli 2008.

konkurrencen og bør baseres på åbne og gennemsigtige procedurer, der ikke medfører forskelsbehandling¹². Standarder, som er umiddelbart tilgængelige og kan gennemføres af alle berørte parter, sikrer effektiv konkurrence.

Blandt de standardudviklende organer kan der findes mange forskellige politikker om intellektuelle ejendomsrettigheder, som er tilpasset til de pågældende forhold. Bl.a. synes softwarestandardisering med henblik på opfyldelse af interoperabilitetskrav at følge en særlig tilgang. Disse forskelle udgør ikke i sig selv et problem, såfremt der i processen tages behørigt hensyn til de intellektuelle ejendomsrettigheder, som er relevante for standarden, og såfremt politikkerne er i overensstemmelse med konkurrencereglerne. Politikker om fastsættelse af standarder bør også være stabile, forudsigelige, gennemsigtige og effektive. De bør muliggøre konkurrence og fremme produktinnovation. Åbenhed og let adgang til standardiseringsprocessen samt standarder, der er disponible for alle berørte parter, er en vigtig forudsætning for gennemførelsen af en effektiv politik for intellektuelle ejendomsrettigheder.

De berørte parter i ikt-undersektoren kommunikation synes generelt tilfredse med (F)RAND-tilgangen til licensgivning til væsentlig intellektuel ejendom i forbindelse med standarder. Men selv her kan de stadig mere komplekse innovative tjenester og applikationer medføre en lang række væsentlige patenter, som skaber en kompleks situation og gør de intellektuelle ejendomsrettigheder samlet set til en byrde standardiseringen.

Selv om (F)RAND-principperne kan være en metode til at skabe en rimelig balance mellem licenstagernes og licensgiveres rettigheder, føler mange af de berørte parter, at der behov for forbedringer for at gøre licensprocessen mindre kompleks og mere forudsigelig. Denne licensmetodes effektivitet kunne forbedres ved at oplyse de mest restriktive licensbetingelser, eventuelt med angivelse af det (maksimale) royalty-bidrag, før standarden vedtages, eftersom dette ville muliggøre konkurrence på både teknologi og pris.

På den anden side mener flertallet af ikt-aktører, især inden for software-industrien og blandt brugerne, at der kan opnås et mere tilfredsstillende interoperabilitetsniveau ved at benytte politikker om intellektuelle ophavsrettigheder, som vil kunne opfattes som afvigende fra (F)RAND-tilgangen. Adskillige fora og konsortier, der beskæftiger sig med softwarestandardisering, har derfor valgt forskellige tilgange til intellektuelle ejendomsrettigheder. Nogle kræver f.eks., at licenser til intellektuelle ejendomsrettigheder i forbindelse med standarder skal være royalty-frie.

Endelig støtter mange berørte parter i små og mellemstore virksomheder og forbrugerorganisationer en royalty-fri tilgang, som ofte beskrives som "RF on (F)RAND", især i forbindelse med standarder, som der skal henvises til i lovgivning og politikker.

Mens det står klart, at mange aspekter af behandlingen af intellektuelle ejendomsrettigheder falder ind under andre politikområder, gør visse aspekter af ikt-standardiseringen, f.eks. fokusering på funktionsstandarder og interoperabilitet, håndteringen af intellektuelle ejendomsrettigheder særlig vigtig og vanskelig på dette område. Der bør dog sikres fleksibilitet, så der ikke opstår konkurrenceforvridning mellem de forskellige

¹² Jf. Kommissionens meddelelse om retningslinjer for anvendelsen af EF-traktatens artikel 81 på horisontale samarbejdsaftaler, EFT C 3 af 6.1.2001, s. 2. Standardiseringsorganer skal overholde disse retningslinjer. Denne hvidbog berører ikke anvendelsen af konkurrencereglerne eller de horisontale retningslinjer.

erhvervsmodeller, herunder den stadig mere populære open source-model, hvis anvendelse og implementering kan være underlagt betingelser, som er meget forskellige fra de royalties, som (F)RAND opererer med.

- g) **Kommissionen foreslår**, at organer, der udvikler ikt-standarder, under overholdelse af konkurrencelovgivningen og med respekt for ejerens intellektuelle ophavsrettigheder:
- gennemfører klare, gennemsigtige og afbalancerede politikker for intellektuelle ophavsrettigheder, som ikke medfører forskelsbehandling blandt de forskellige erhvervsmodeller, men sikrer konkurrence mellem dem
 - sikrer effektive procedurer for afgivelse af oplysninger om intellektuelle ejendomsrettigheder
 - overvejer en erklæring af de mest restriktive licensbetingelser, eventuelt ved at medtage det (maksimale) royalty-bidrag før vedtagelse af en standard som en potentiel metode til at sikre større forudsigelighed og gennemsigtighed.

2.5 Inddragelse af fora og konsortier i ikt-standardiseringsprocessen

På nuværende tidspunkt begrænser den europæiske standardiseringspolitik henvisninger til standarder i EU-lovgivningen og EU-politikkerne til standarder, der er vedtaget af de europæiske standardiseringsorganer. De europæiske standardiseringsorganer skal imidlertid udføre opgaver og vedtage arbejdsmetoder, hvilket gør det vanskeligt at reagere effektivt på alle de voksende behov for tidssvarende standarder på et ikt-område under hastig udvikling. Undersøgelsen og den efterfølgende høringsproces viste, at sektoren har en tendens til at placere de knappe, højt kvalificerede tekniske kompetencer, som er nødvendige for standardisering på mange komplekse ikt-områder, i fora og konsortier, som hurtigere kan reagere på markedets behov f.eks. for interoperabilitet.

Fora og konsortier har udarbejdet mange relevante ikt-standarder, primært på områder, hvor de - i modsætning til de europæiske standardiseringsorganer - råder over den tekniske ekspertise. Dette gælder standarder, som vedrører de af IETF vedtagne internetprotokoller og de retningslinjer for webadgang, som WC3 har udarbejdet. Der er ingen tvivl om, at markedsaktørerne har accepteret de nævnte standarder. Antallet af standarder, som er vedtaget af fora og konsortier inden for sektoren, som har direkte adgang til de nødvendige tekniske ressourcer, er støt stigende, og de implementeres ofte i innovative produkter og tjenesteydelser. Europæisk politik bør bygge videre på og drage nytte af det potentiale, som fora og konsortier rummer.

Det forventes, at et forbedret samarbejde med ikt-fora og -konsortier og især øget koordination mellem disse og de formelle standardiseringsorganer vil mindske risikoen for opsplitning, dobbeltarbejde og modstridende standarder på ikt-området. Langsom udbredelse og opsplittede løsninger udgør særlige problemer for tjenesteydelser af vigtig samfundsmæssig interesse som f.eks. e-forvaltning, e-læring og e-sundhed. Samarbejds- og koordinationsbestrebelse vil sikre øget interoperabilitet og således større markedsudbredelse for innovative løsninger.

Bestrebelse på øget udnyttelse af det arbejde, der foregår i fora og konsortier, bør tage højde for, at standarder, der vedrører EU-lovgivning og EU-politikker, har en almen politisk

dimension foruden selve standardernes rent frivillige karakter. Derfor er den ovenfor beskrevne egenskabsliste vigtig i forbindelse med henvisninger i lovgivning.

På grund af disse forhold og i tilgift til et tættere samarbejde mellem formelle og ikke-formelle standardudviklende organer ville direkte henvisninger til standarder udarbejdet af fora og konsortier på områder, hvor der tydeligvis ikke er nogen risiko for overlappning med de europæiske standardiseringsorganers eller formelle internationale standardiseringsorganisationers arbejde, være den mest effektive måde for EU at sikre den manglende specifikke standardisering på.

En anerkendelse af de standarder, der er udviklet af fora og konsortier som f.eks. IETF, W3C og OASIS, ville overordnet lette samarbejdet om ikt-standardiserings spørgsmål med større handelspartnere som USA, og et sådant samarbejde ville kunne drøftes inden for rammerne af det Transatlantiske Økonomiske Råd.

Ved at bekræfte de harmoniserede standarders relevans på områder, der på nuværende tidspunkt er omfattet af den nye tilgang, bør de offentlige myndigheder, såfremt visse betingelser er opfyldt, have mulighed for at fravige den generelle regel om at henvise til formelle ESO-standarder. Til det formål kunne Kommissionen fastsætte en passende procedure, der gør det muligt at henvise til specifikke standarder fra fora og konsortier i lovgivning og politikker.

h) Kommissionen foreslår, at det gøres muligt at henvise til specifikke standarder fra fora og konsortier i relevant EU-lovgivning og relevante EU-politikker, under forudsætning af at standarden og forummets eller konsortiets processer med hensyn til egenskabslisten i kapitel 2.1 kan godkendes.   i) Kommissionen foreslår, at et øget samarbejde mellem fora og konsortier og europæiske standardiseringsorganer fremmes gennem en proces, som fører til standarder, der udstedes af de europæiske standardiseringsorganer.

2.6 Forbedring af dialogen og partnerskabet med de berørte parter

Rådets beslutning 87/95/EF foreskriver oprettelse af et udvalg, nemlig gruppen på højt embedsmandsplan vedrørende standardisering inden for informationsteknologi (SOGITS), som skal bistå Kommissionen med at forvalte beslutningen. Den er udelukkende sammensat af repræsentanter for medlemsstaterne, mens ESO-repræsentanter har observatørstatus, og SOGITS kan indkalde eksperter til at drøfte specifikke spørgsmål. Imidlertid ligger de bredere aspekter ved ikt-standardiseringspolitik, herunder prioritering, anvendelse af andre kilders standardiseringsarbejde samt sammenhængen mellem ikt-standardiseringspolitik og andre politikker, der gør brug af ikt-standarder, i de fleste tilfælde uden for SOGITS's område. Derfor har SOGITS hidtil kun haft begrænset succes.

Kommissionen mener, at SOGITS bør efterfølges af en platform, som repræsenterer alle berørte parter. En sådan platform bør sikre en mere sammenhængende, gennemsigtig og konsekvent ikt-standardiseringspolitik og således fremme udviklingen af ikt-standarder af høj kvalitet. Den bør også kunne give Kommissionen og medlemsstaterne ekspertrådgivning i spørgsmål vedrørende ikt-standardiseringspolitik og implementeringen heraf, herunder:

- yde rådgivning om Kommissionens årlige arbejdsprogram for ikt-standardisering og de prioriterede områder

- hurtig kortlægning af ikt-standardiseringsbehov som støtte for nye EU-retlige rammer og EU-politikker
- drøftelse af eventuelle mandater til ESO og andre organer, der er involveret i udviklingen af ikt-specifikationer
- overvågning og gennemgang af emner vedrørende ikt-standardisering som støtte for gennemførelsen af nye EU-retlige rammer og EU-politikker
- undersøgelse af anvendelsen af egenskabslister i forbindelse med processer og standarder fra fora og konsortier
- kortlægning af relevante fora og konsortier og fastlæggelse af deres rolle for bedre at integrere deres arbejde i den europæiske ikt-standardisering
- indsamling af oplysninger om de deltagende organisationers arbejdsprogrammer og eventuelt nationale ikt-relaterede standardiseringsaktiviteter.

En sådan dialog skal gøre det muligt for medlemsstaterne og Kommissionen at drøfte spørgsmål på deres specifikke ansvarsområder og samtidig sikre, at en bredere kreds af berørte parter fra standardiseringsorganer, herunder fora og konsortier, sektoren, små og mellemstore virksomheder, forbrugere osv., også inddrages i drøftelserne.

Desuden bør de berørte parters platform suppleres med en struktur, der bygger på det nuværende ICT Standards Board (ICTSB) for at koordinere standardiseringsaktiviteterne i de europæiske standardiseringsorganer og fora og konsortier i henhold til de politiske retningslinjer. ICTSB's hovedopgaver bliver at overvåge og koordinere standardudviklingsaktiviteterne blandt de relevante standardiseringsorganisationer i henhold til de politiske retningslinjer, som de berørte parters platform har fastlagt.

j) Kommissionen foreslår, at der etableres en permanent platform for ikt-standardiseringspolitik bestående af flere berørte parter (med et bredere medlemskab end medlemsstatsudvalget SOGITS, som tidligere blev nedsat ved Rådets beslutning 87/95/EF), som rådgiver Kommissionen om alle spørgsmål vedrørende den europæiske ikt-standardiseringspolitik og effektiv gennemførelse heraf.   k) Kommissionen foreslår, at de europæiske standardiseringsorganer og andre ikt-standardudviklende organisationer opfordres til at revidere det nuværende ICTSB's funktion og sammensætning for at gøre det mere effektivt.

3. DET VIDERE FORLØB

Med offentliggørelsen af denne hvidbog opfordrer Kommissionen alle berørte parter til at indsende kommentarer, især om forslagene til yderligere handling. Som angivet i ovenstående kapitler fokuserer disse forslag på eventuelle ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger og på foranstaltninger, som kan gennemføres ved at ajourføre Rådets beslutning 87/95/EF.

Parallelt hermed er der for nylig iværksat en generel gennemgang af det nuværende europæiske standardiseringssystem. Kommissionen har bedt et uafhængigt ekspertpanel udarbejde strategiske anbefalinger til gennemgangen af det overordnede europæiske standardiseringssystem inden udgangen af 2009. Forslagene vedrørende ikt-

standardiseringspolitikken, som er skitseret i denne hvidbog, vil indgå i ekspertpanelets arbejde.

På baggrund af resultaterne af den igangværende gennemgang af den overordnede politik og efter den offentlige høring i forbindelse med denne hvidbog, forventer Kommissionen at fremlægge eventuelle nødvendige politik- og lovgivningsforslag i 2010.

Kommissionen vil gerne modtage kommentarer til denne hvidbog, især til forslagene i kasserne. Kommentarer bedes sendt senest den 15. september 2009 helst via "Kom til orde i Europa" http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_da.htm eller pr. email til:

ENTR-ICT-STANDARDISATION@ec.europa.eu

eller med post til:

Modernising ICT Standardisation Policy in the EU: the Way Forward (ENTR/D/4)
European Commission – BREY 6/60
B-1049 Bruxelles

Angiv navn og art på den organisation, De repræsenterer, medmindre De handler som enkeltperson. Virksomheder, der indsender kommentarer, bør desuden afgive oplysninger om deres størrelse i antal ansatte samt angive, om de hovedsageligt er ikt-produktleverandører, ikt-tjenesteydelsesleverandører eller brugere af ikt-produkter eller ikt-tjenesteydelser.

GD for Erhvervs politik vil offentliggøre Deres indlæg på internettet (http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/ict_index_en.htm). I den særlige erklæring om databeskyttelse, som er vedlagt høringen, kan De læse, hvordan Deres personoplysninger og bidrag vil blive behandlet. Brancheorganisationer opfordres til at registrere sig i Kommissionens register over interesserepræsentanter (<http://ec.europa.eu/transparency/regrin/>), som blev oprettet i forbindelse med det europæiske åbenhedsinitiativ for at give Kommissionen og offentligheden oplysninger om interesserepræsentanternes målsætninger, finansiering og sammensætning.

**Europaudvalget, Erhvervsudvalget og
Udvalget for videnskab og teknologi
EU-Konsulenten**

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere

Dato: 8. juli 2009

Hvidbog om modernisering af ikt-standardiseringen i EU

Europa-Kommissionen fremlagde den 3. juli 2009 *Hvidbog om modernisering af ikt-standardiseringen i EU*. Hvidbogen rummer en række forslag til at forbedre arbejdet med standarder inden for informations- og kommunikationsteknologi (også kaldet ikt) i EU. Forslagene omfatter en **oplistning af egenskaber, der kan kvalificere standarder og standardiseringsprocesser** til at kunne indgå i fremtidig EU lovgivning og offentlige indkøb. I dag har man ikke mulighed for at henvise til de førende standarder inden for blandt andet internetbrug, da disse udvikles af globale fora og konsortier, der ikke er godkendt som europæiske standarder. Hertil lister hvidbogen blandt andet forslag til **bedre inddragelse af de berørte parter** og struktureret synergi med den nyeste forskning og udvikling.

Hvidbogen rummer **primært ikke-lovgivningsmæssige forslag** og vil derudover kunne gennemføres ved ændring af Rådets beslutning 87/95/EF om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation.

Kommissionen fremhæver, at **de vigtigste formål** med en modernisering af den nuværende standardiseringspolitik er, at:

- Imødekomme ikt-sektorens dynamik og varierende krav
- Sikre en mere integreret tilgang og anvendelse af standardisering
- Fremme konkurrenceevne og loyal konkurrence ved at fremme gennemførelsen af standarder
- Styrke det Europæiske og globale samarbejde om udviklingen af ikt-standarder

Baggrund om standarder og standardiseringspolitik

"En standard er hvad man bliver enig om."¹

Dansk Standards officielle definition lyder:

*"Dokument til fælles og gentagen anvendelse, der giver regler, retningslinjer eller karakteristiske træk ved aktiviteter eller ved resultaterne af disse. Dokumentet er fastlagt ved konsensus og vedtaget af et anerkendt organ. Hensigten er at opnå optimal orden i en given sammenhæng."*²

Som udgangspunkt er det frivilligt at anvende standarder, men det kan gøres obligatorisk gennem lovgivning.

Selve arbejdet med standarder er præget af høj teknisk specialviden. Men standarder har stor betydning for væksten inden for ikt-sektoren, der samlet tegner sig for en årlig omsætning på ca. € 670 milliarder og ca. 5 pct. af beskæftigelsen. Standarder skaber værdi ved at muliggøre indbyrdes anvendelighed, et minimumsniveau for kvalitet, mindre variation og nemmere adgang til information. Den økonomiske gevinst af standarder er alment kendt. Blandt andet har det tyske Institut for Standardisering³ fundet, at **standarder bidrager med ca. 1 % af Tysklands BNP.**

Udover de økonomiske gevinster, er standarder desuden afgørende for at sikre **udviklingen og den indbyrdes anvendelighed af offentlige IT-systemer** inden for blandt andet e-sundhed, sags- og dokumenthåndtering, tilgængelighed og sikkerhed.

Hvidbogens indhold

Hvidbogen skitserer først behovet for en modernisering af ikt-standardiseringen i EU. Dernæst fremlægges en række konkrete forslag inden for de vigtigste aspekter af denne modernisering. I det følgende er de væsentligste tiltag beskrevet.

¹ Videnskabsministeriet forstudie: *Obligatorisk anvendelse af åbne standarder*, december 2005. Bilag 3, B 103, 2005 1. samling:

<http://www.folketinget.dk/samling/20051/Beslutningsforslag/B103/Bilag/3/282012.pdf>

² <http://www.ds.dk/da->

[DK/Omraader/MaskinerOgMekanik/Maskinportalen/Om_standardisering/DS/Sider/default.asp](http://www.ds.dk/da-DK/Omraader/MaskinerOgMekanik/Maskinportalen/Om_standardisering/DS/Sider/default.asp)

x

³ Deutsches Institut für Normung e. V. (2005): *Gesamtwirtschaftlicher Nutzen der Normung*.

http://www.din.de/sixcms_upload/media/2896/gesamtwirtschaftlicher_nutzen_der_normung.pdf

f (undersøger alle standarder, herunder også ikt-standarder)

Krav til egenskaber for standardiseringsprocessen og standarderne

For at gøre det lettere at anvende standarder i europæisk lovgivning, foreslår Kommissionen **en række krav til egenskaber** i standarder og den proces de er udviklet i. Kravene er i **overensstemmelse med WTO's anbefalinger** og vil udgøre grundlaget for at vurdere om en standard kan anvendes i lovgivning og offentlige indkøb i EU.

Standardiseringsprocessen skal være karakteriseret af følgende egenskaber:

- **Åbenhed** i en ikke-kommerciel organisation tilgængelig for alle berørte parter
- **Konsensus** blandt de berørte parter
- **Balance** mellem de berørte parter deltage
- **Gennemsigtighed** i beslutningsprocessen og god kommunikation

Selve standarderne skal have følgende egenskaber:

- **Vedligeholdelse** skal være sikret gennem en længere periode
- Standarderne skal **stilles offentligt til rådighed**
- **Intellectuelle ejendomsrettigheder** skal gives i licens på rimelige vilkår
- Standarderne skal være **relevante og opfylde lovkrav**
- **Neutralitet og stabilitet** skal sikres ved at undgå markedsforvridding og benytte nyeste viden og teknologi
- **Kvaliteten** skal sikre muligheden for at der kan udvikles flere konkurrerende anvendelser af standarden

Anvendelse af ikt-standarder i offentlige indkøb

Brugen af de bedste og nyeste standarder er yderst vigtig i offentlige indkøb af IKT for både at **sikre effektiv konkurrence** mellem leverandører og **indbyrdes anvendelighed** med eksisterende, fremtidige og andre organisationers systemer og grænseflader. Kommissionen ønsker dermed en ajourføring af Rådets beslutning 87/95/EF, så de nyeste standarder kan medtages i offentlige indkøb. Hertil foreslår Kommissionen, at det **kan gøres til et krav at benytte standardiserede grænseflader i offentlige indkøb.**

Fremme af synergi med ikt-forskning og -innovation

Standarder kan medvirke til at omdanne forskningsresultater til praktiske applikationer. Dette kræver en tættere forbindelse mellem standardiseringsprocessen og forskningen, hvor standardiseringen indarbejdes tidligt i forskningsfasen og hvor standardiseringsorganerne sikrer sig input fra forskningen.

Håndtering af intellektuelle ophavsrettigheder

Kommissionen foreslår, at organer, der udvikler ikt-standarder, gennemfører gennemsigtige og afbalancerede politikker for intellektuelle ophavsrettigheder.

Inddragelse af andre standardiseringsfora og -konsortier

Med ikt-sektorens hastige udvikling er behovet for hurtig opdatering af standarder stort. I dag sker **flere og flere standardiseringer i uformelle fora og konsortier** (eksempelvis IETF, W3C og OASIS⁴), hvor de berørte parter samler deres bedste tekniske ekspertise for at kunne træffe hurtigere beslutninger end det er muligt i de europæiske standardiseringsorganer (ESO). Standarderne anvendes og anerkendes bredt af de berørte parter, men kan i dag ikke benyttes af offentlige myndigheder i politik eller udbud.

Kommissionen foreslår derfor, at det skal være **muligt at anvende standarder fra fora og konsortier** i EU-lovgivning og -politikker, **hvis de opfylder kravene til egenskaberne ovenfor.**

Forbedring af inddragelsen af berørte parter

Kommissionen ønsker at styrke inddragelsen af alle berørte parter i ikt-standardiseringsprocessen. I dag eksisterer der et rådgivende udvalg (SOGITS⁵) bestående af repræsentanter fra medlemsstaterne. Kommissionen ønsker en bredere **sammensætning af en ny permanent platform, hvor alle berørte parter deltager** i ekspertrådgivningen af Kommissionen. Platformen tiltænkes blandt andet at kortlægge standardiseringsbehov og relevante fora og konsortier, undersøge anvendelsen af egenskabslisterne ovenfor, drøfte mandater til ESO samt rådgive om den generelle ikt-standardiseringspolitik.

Den videre proces

Kommissionen har udsendt hvidbogen til høring med **frist for kommentarer den 15. september 2009**. Forslagene i hvidbogen kan gennemføres ved

⁴ IETF: The Internet Engineering Task Force
W3C: World Wide Web Consortium

OASIS: Organization for the Advancement of Structured Information Standards

⁵ SOGITS: Senior Officials' Group for Information Technology Standardization

ikke-lovgivningsmæssige tiltag og ændring af Rådets beslutning 87/95/EF om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation. Parallelt med arbejdet med hvidbogen og moderniseringen af ikt-standardiseringen, er der iværksat en **generel gennemgang af det nuværende europæiske standardiseringssystem**. Et uafhængigt ekspertpanel er nedsat og forventes at præsentere sine anbefalinger inden udgangen af 2009. Hvidbogens forslag vil indgå i panelets arbejde. Kommissionen forventer at fremsætte eventuelle politik- og lovgivningsforslag i 2010.

Med venlig hilsen

Anders Nymark (3638)